

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Keresztény kizgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór útca 15.
Telefonszáma: 14.

Hírfizetési árak: egész évre 180 K, félévre 80 K,
negyedévre 40 K, egy óra 18-20 K. Egyes szám ára 2 K.

Felolá szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kizgazda- és földmives-egzövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

IV. Károly király.

A capomontei temető sötét ciprusfái fölött szomorúan száll a harangszó. Temetik IV. Károlyt... Mire e sorok napvilágot látnak, királyi sír fog emelkedni az Atlanti-Óceán kicsiny szigetén, mely a világtörténelem egyik legtragikusabb sorsú királyának porhüvelyét rejti magában. A halál gondolata mindig megrendítő, a gyász komoran lehangoló, elsomorító. Ha csak úgy tudnánk, hogy egy korán elhunyt ifju embert kell megsiratnunk, akkor is megsiratnók őt: ha csak a hét, atyját vesztett parányi kisedel fájdalomtól, könnytől elsápadt arcocskájára gondolunk, akkor is könny tolu szemünkbe: ha csak a rettenetes végzet által porbasújtott gyászos özvegy, a szerető hitves jelenik meg lelki szemünk előtt, akkor is szívünket szorongatja a fájdalom kinja s ajkunkon ül a keserű zokogás. — hát ha még mind e fájdalomban érezzük azt, hogy IV. Károlyban a régi Nagy-Magyarország talán utolsó felkent fejedelmét siratjuk.

Rettenő tragédiája a sorsnak, mikor nép és királyja együtt elbukik.

Világrengető események közepette került IV. Károly Szent István örökébe: a sarajevo-i gyilkosság és az ennek nyomán kirobbant világháború. 1914 augusztus másodikán üdvözölte őt ifju hitvesével együtt az akkor már háborus lázban égő magyarság. Ősi magyar szeretettel, túláradó örömmel fogadtuk őket, az ifjúsága üde teljében levő fiatal trónörökös s fenséges nejét. Ezernyi remény csillogó sugára gyult ki lelkeinkben, s ez a remény feledtetett velünk mindent, ami gyászos, ami fájó volt a magyarság utolsó négy száz esztendejében. Úgy éreztük, ők összefornak lelkeinkkel, ők megértik a nagy magyar róna szívének dobbanását, a Kárpátok őszült rengetegeinek sóhajtását, megértik, szívükhöz vonják népünket. Obenne a vágyva várt magyar királyt vártuk. És jött egy kemény decemberi napon derült, mosolygós tekintettel, jött aranyos kedéllyel, megértő, nyitott szívvel, hogy fejére tehesük Szent István koronáját. És míg künn a távoli esatatereken az ő nevében dúlt a hare, ömlött a vér és hulltak ezek és ezek pillanatok alatt a porba, ithon csillogó pompával, harangzúgással, örömrivalgással ünnepet ültünk, mert koronázásában álmaink megvalósulását, szenvedéseink megszűnését, a boldog, békességes magyar jövendőt vártuk. De IV. Károly sorsa is kegyetlenül magyar sors volt, akkor sújtotta a legkérelhetlenebbül, mikor a legjobbat akarta, mikor minden eszközzel a békéért dolgozott... És csillogó reményeink megsemmisültek. Tudjuk, mint gyülekeztek a vészfelhők felettünk, tudjuk, mint lettünk napok, sőt rövid órák alatt a győzőkből legyőzöttek, gazdagokból koldusok, mint lett a világ egyik leghatalmasabb birodalmának királyja hontalan vándor. Keserű végzetünk beteljesedett rajtunk, a király sorsa, mint egy más halandó sorsa, pecsételtetett meg a Végzet könyvében. Már ott kísértett Madeira-szigete, s a korai halál sötét szárnya előrevetette árnyékát. Szerencsétlenek, sorsüldözöttek voltunk mindketten: ő is, a nemzet is. És most... elvégeztetett.

Szálljunk el lélekben s álljunk meg szomorúan, lehajtott fejjel, bánkódó szívvel és könnyes szemekkel a frissen hantolt capomontei sírhalom fölött, vegyük azt megilletődéssel s mélységes emberi gyásszal körül, sirassuk őt meg s benne magunkat, sorssújtotta nemzetünket.

Ez a sir legyen nekünk a kiengesztelődés szent oltára, a nemzeti egybetartozandóság kegyetes záloga. Az emberi mulandóság szimboluma előtt szálljunk magunkba és megtérő lélekkel üzzük ki sorainkból a pártoskodás átkos szenvedélyét, fogadjuk meg erős hittel, erős akarattal, hogy mindig és mindenben az egyetértést, a testvéri békét munkáljuk, mely szomorú sorsunk közepette is egy szebb jövendő biztos záloga. Ha ezt cselekedszük, úgy IV. Károly király élete és tragikus halála valóban a magyar nép boldogulásának váltsága leend.

Bucsuzzunk el fájó szívvel Károly királytól és mondjunk egy imát a magyarok Istenéhez, hogy adjon békés és esendes nyugalmat neki, ki a sors kezétől annyit szenvedett.

D.

Hírek Károly király betegségről, haláláról és temetéséről.

A betegség lefolyása.

IV. Károly tizennégy nappal ezelőtt influenzában megbetegedett. A betegség könnyű lefolyásának látszott, úgy hogy komolyabb veszedelmétől tartani sem lehetett. A betegség már a javulás útján volt, amikor a beteg a tüdőgyulladás tünetei mutatkoztak, amely szivgyengüléssel kapcsolatosan kritikussá és veszedelmessé vált.

Környezete ekkor a legmesszebbmenő intézkedéseket megtette a volt uralkodó egészségi állapotának helyreállítása érdekében. Nemcsak a spanyol király udvari orvosai és a spanyol és portugál egyetem tanárai jelentek meg a beteg ágyánál, hanem intézkedés történt arra is, hogy a volt udvari orvosa: Delug tanár, aki hasonló betegségből már két esetben is meggyógyította, sürgősen Funchalba utazzon.

IV. Károly orvosa el is indult, azonban a messze út oly hosszú időt vett igénybe, hogy Delug csak Spanyolországig jutott s tudását nem használhatta fel arra, hogy a volt uralkodó egészségi állapotán javíthasson. A haláleset váratlanul bekövetkezett.

Az utolsó percek.

Károly király teljes öntudat mellett hunyt el. Nagy lelkinyugalmat tanusított és az utolsó pillanatig a legszeretetteljesebben viselkedett a betegágya mellett aggódók iránt. Utolsó szavai ezek voltak:

— Uram! történnék meg a Te akaratod! A Te kezébe leszem le a magam életét, feleségemét és gyermekeimét. Főljánlom Neked váltásul az én életemet népem boldogulásáért.

Zita királyné és a kíséret virrasztottak a halottas ágy mellett. Gonzalves őrnagy értesítette a király haláláról táviratilag a pápát és a spanyol királyt.

Szerdán temették a királyt.

Károly király holttestét, amíg az ántánt nem dönt végleges nyugóhelyéről, ideiglenesen Funchalban temették el. A bécsi lapok szerint az elhunyt király környezetében azt szeretnék, ha a bécsi kapucinusok sírboltjában helyeznék örök nyugalomra, mégna a temetés a legszerényebb és legegyszerűbb formák között menne is végbe. Utalnak arra, hogy az elhunyt német császárnét is hasonló módon temették el Potsdamban anélkül, hogy az állami hatóságok ez ellen kifogást emeltek volna. Mindenesetre még bizonytalan, hogy az osztrák állami hivatalok ezekkel szemben mikép fognak viselkedni.

Az elhunyt király holttestét a bebalzsamozás után a halottas szobában ravatalozták fel. A beszentelés hétfőn volt a Mária szeplőtelen fogantatásáról elnevezett kápolnában, a temetés pedig szerdán ment végbe a capomonte-i temetőben.

IV. Károly király életrajza.

Gyermekkora.

IV. Károly király 1887 augusztus 17-én született Persenburg várában, közel Amstettenhez, ahol Ferenc Ferdinánd és felesége aüsszák örök álmukat. A kised, akinek atyja Ottó királyi herceg, anyja Mária Jozefa szász hercegnő volt, a keresztiségben a Károly Ferenc József nevet kapta. Aszerint, amint az atyja változtatta katonai állomásait, a gyermek Klagenfurtban, Embsen, Brünben, Prágában, Sopronban, majd Bécsben töltötte életének első évtizedét. Közben katonai rendeltetése mellett magasrendű társadalmi és tudományos oktatást is nyert és a soproni katolikus elemi iskola egyik tanítója,

Tormássy János már korán megismertette őt a magyar nyelv alapelveivel. Amikor 1896-ban Ottó királyi herceget Bécsbe helyezték át, a család magyar nevelőt is vitt magával.

A további éveket az ifjú Abbáziában, illetve Bécsben, azután Vörösváron s a vásmegyei Vépen töltötte. Tizenhétéves korában érettségi vizsgálatot tett és hadnagyként lépett be az édes atyja nevét viselő dzsidás-ezredbe. 1890-től kezdve az iskolai szünetidőt minden esztendőben utazással töltötte el: Károly Ferenc József-és ezek során bejárta Tirolt, Boszniát, Herczeg-ovinát, Dalmáciát, 1901-ben pedig Magyarországot is. A következő években Franciaország, Angliá, Svájc szépségeivel ismerkedett meg a herceg, aki 1907-től kezdve külön udvartartást kapott. Közben főhadnagy, majd 1909-ben kapitány lett.

Házassága.

Ugyancsak az évnek juniusában jegyezte el Zita párnai hercegnasszonyt. Bourbon Róbert és Mária Antonia tizenkilencéves leányát. Az eljegyzést követő negyedik hónapban már az esküvő is megtörtént, még pedig az após schwarzau kastélyában. Mint fiatal házas, Károly Ferenc József Galiczia több városában állomásozott, miközben I. Ferenc József őrnaggyá nevezte ki.

A trónöröklés.

1914 június 28-án öltötte ki a sarajevói merénylet golyója Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége életét. Ez az esemény egyszerűen a világ érdeklődésének előterébe állította Károly Ferenc Józsefet. Ezidőben több látogatást tett az új trónörökös Budapesten, majd a háboru kitörésével állandóan a harctereket járta. Közben ezredes, majd tábornok és ellentengernagy lett.

IV. Károly megkoronázása.

1916 november 21-én este kilenc óraker következett a vég, I. Ferenc József meghalt és Károly királyi herceg helyére lépett. Ünnepléses proklamációban közölte a nemzetet, hogy mindent meg akar tenni a háboru borzalmainak megszüntetésére és az alkotmányt és a törvényt mindig tiszteletben fogja tartani.

Ez a kiáltvány vezette Károly királyt uralkodásának egész ideje alatt és amint első megnyilatkozásában a háboruban először merete legmagasabb helyről kifejezésre juttatni azt a törekvést, hogy mielőbb tisztességes békét kell kötni, úgy később is mindig ezektől a szempontoktól vezette magát.

Két nappal trónralépte után utasította Tisza István gróf miniszterelnököt, hogy mielőbbi megkoronázatására a szükséges lépéseket tegye meg. 1916 december 30-án folyt le a még mindenki emlékezetében élénken élő, ragyogó pompával és lelkesedéssel a koronázás. Csernoch János hercegprímás és Tisza István gróf miniszterelnök a koronázótemplomban fejére tették Szent István koronáját. Az ősi hagyományoknak megfelelően a házi koronával megkoronáztatott Zita királyné, akinek vállát érintette a szent korona is.

Békétörekvései.

Károly király olyan nehéz helyzetben vette át országát felett az uralkodást, amilyenre talán nem volt példa a magyar történelemben. Diplomáciailag és katonailag a helyzet mindinkább rosszabbra fordult és a fiatal és tapasztalatlan uralkodónak a legnehezebb külpolitikai és belpolitikai problémákban kellett legfelsőbb fokon a döntést meghoznia. Személyesen vette át a hadsereg főparancsnokságát: és állandóan közvetlenül belefolyt a hadműveletek intézésébe. Külpolitikailag minden törekvése arra irányult, hogy a monarchia részére a békét minél előbb biztosítsa. Nemcsak külügyminiszterét utasította

arra, hogy a nyilvánosság előtt békeajánlatokkal egyengesse a kiengesztelődés útját, hanem egyénileg is maga igyekezett eredményt elérni. Az ő személyes kezdeményezésére folytak Svájcban a tapogatózó tárgyalások Revertera gróf és Saint Armand, majd később Mensdorff gróf és Muts tábornok angol diplomata között, akiknek előzetes megbeszélései után küldötte el Károly király Sixtus párnai hercegre azt az emlékeztető levelet, amelyben békeajánlását kifejezésre juttatta és körvonalazta azokat a módokat, amelyekkel a monarchia a túlzó német követelések mellőzésével a békére hajlandó volt. E levél közzététele nagy port vert föl különösen Németországban.

A forradalom.

1918 októberében a bolgár front szétboreése után, mikor a helyzet válságosra fordult, a király a végveszedelemben levő monarchia megmentésére a külügyminiszteri székbe hívta Andrássy Gyula gróft. Ekkor azonban a késő októberi napokban már minden kísérlet hiábavaló volt. Ugy a magyar, mint az osztrák kormány lemondott, a király először Budapesten tárgyalt és ideiglenesen Wekerlért bízta meg az ügyek továbbvitelével, majd Bécsbe sietett, hogy Andrássy Gyula gróf különbéke akciójában résztvegyen és egyuttal tárgyaljon Lammaschal, akit Hussarek helyébe osztrák miniszterelnökké akart kinevezni. Távollétében tört ki október 31-én a budapesti forradalom, amely háttámadta a békéért fáradozó királyt és vezetőpolitikuskokat és lehetetlenné tette a magyar-osztrák monarchiára nézve, hogy a viszonyokhoz képest kedvezően likvidálja a háborút.

Az Ausztriában csakhamar szintén megalakult forradalmi kormány Károly királyt Eckartsauba internálta, ahol meg volt fosztva annak a lehetőségétől is, hogy országai sorának intézésébe beleszólhasson. Ekkor adta ki a sokat vitatott eckartsaui levelet, amelyben ezt az állapotot rögzíti meg, azonban minden presszió ellenére a trónról nem mondott le.

Eckartsauból Cunningham angol ezredes közvetítésével 1918. év decemberében Svájcba ment ki a király családjához, ahol Pranginsban éltek, teljes visszavonultságban és mint most kiderült, már ott is nehéz anyagi gondokkal küzdöve, amelyek arra kényszerítették öfelségét, hogy családi kincseinek egy részét értékesítse.

Kísérletek a trón visszaszerzésére.

A két utolsó visszatérése.

1921 húsvétjában Pranginsból érkezett meg váratlanul Károly király Magyarországra, hogy ismét átvegye az uralkodást az ország felett, a külső és belső politikai helyzet következtében azonban visszadaadott hívei is azt tanácsolták, hogy hagyja el ismét az országot, miután itt léte nagy veszedelmeket idézhet fel.

Távozása előtt, április 2-án adta ki nagyjelentőségű proklamációját, mely tisztázta a királyi családnak az országhoz való viszonyát. Kinyilatkoztatta abban Károly király, hogy a 67-iki kiegyezést megszüntetnek tekintni és ugyancsak megszüntetnek tekintni a Pragmatica-sanctio-nak a feloldhatatlanságra és elválaszthatatlanságra vonatkozó részét. Kijelenti, hogy Magyarország állami függetlensége teljesen helyreállott. Az októberi visszatérés, a szomorú, gyászos budaörsi csata, elfogatása, elhurcoltatása még élénk emlékezetében van a közelmúlt tudósításából mindenkinek.

Az ántánt Károly királyt és Zita királynét Madeira-szigetére Funchalba internálta, amelynek klímája egyes időszakokban, különösen idegen emberekre nézve, nagy veszedelmeket

rejt magában. A király szervezete, melyet két ízben gyengített már meg a spanyolbetegség, ennek a subtropikus klímának hirtelen változtatával nem tudott megbirkózni és itt érte utól fiatalon, 35 éves korában, munkakedvének teljében a halál.

Egyelőre Funchalban marad IV. Károly családja.

Bécsi illetékes körökben bizonyosra veszik, hogy a funchal-i temetési ünnepségek lezajlása után a királynő és gyermekei részére új tartózkodási helyet fognak kijelölni. Miután azonban ezt hosszantartó tárgyalások fogják megelőzni, nem valószínű, hogy az átköltözés rövid időn belül megtörténjen. A bécsi belügyász, dr. Delug, tovább folytatja útját Funchal felé, miután a királyi család két gyermeke is beteg. A gyermekek állapota azonban, ideérkezett jelentések szerint, javulóban van. Bécsi ántánkörből származó értesülések szerint a király holttestének Európába való szállítása aligha fog rövid időn belül megtörténni, miután ez rengeteg összeget venne igénybe, melyet először elő kell teremteni.

Hisztek egy Istenben.
Hisztek egy hazában.
Hisztek egy Isteni örök igazságban.
Hisztek Magyarország feltámadásában.
Amen.

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Sixtus herceg kérésére elhalasztották a király temetését.

Páris, ápr. 5.

Károly király temetését Sixtus pármái herceg távirati felkérésére elhalasztották. A herceg jelezte a tavoratban a király anyja s a maga érkezését.

Páris, ápr. 6.

(M. T. I.) Lissaboni jelentés szerint Zita királyné anyja és fiúve Sixtus herceg ma Lissabonból tovább utaztak Funchalba.

Tárgyalják a királyi család helyzetét a nagyköveti tanácsban.

Bécs, ápr. 6.

A Neue Freie Presse párisi jelentés szerint közli, hogy a nagykövek tanácsa ma délelőtt tárgyalta Károly király hátramaradottainak helyzetét. Az értekezlet eddig még nem hozott határozatot. Az ülést délután folytatják. A spanyol király kérelmén kívül Sixtus herceg kérvénye szolgál a tárgyalások alapjául, amelyet a nagykövek tanácsának egyik tagjához intézett.

Románia csökkentette hadseregét.

Bukarest, ápr. 6.

Az Orient Rádío jelenti: Az 1922. évi költségvetés takarékosági okokból a hadsereg létszámának 150 ezer főről 125 ezer főre való leszállítását tervezi. A pénzügyminiszter megokolásában az áll, hogy a határ helyzetére való tekintettel nem volt lehetséges a létszámot még jobban csökkenteni. A lapok hangsúlyozzák, hogy a csapatlétszám leszállítása ép a genuai konferencia előestéjén történt. Szerintük a leszállítás azért történt meg, nehogy Romániának szemére hányják, hogy militarista és imperialista célokra töreksz-

Mily módon csökkenthető a ráfizetés a tejgazdaságban?

Csonka-Magyarországon nagy távolságban fekszenek egymástól a helységek, nyugati értelemben vett város alig akad, akármilyen nagy lélekszámmal bíró, nagy kiterjedésű helységekben inkább földmivesek laknak, a városi intelligencia csekély mértékben van képviselve. Ezek a viszonyok erősen befolyásolják a mezőgazdasági termények és elsősorban a tej és tejtermékek helyi piacának felvevőképességét. A közlekedési viszonyok is rosszak — már a háború előtt sem voltak rózsásak — és egyenesen lehetetlenné teszik nagyobb távolságokra fekvő piac felkeresését.

Ezzel az adott helyzettel kell számolnunk nekünk, amikor vizsgálat tárgyává tesszük a tejgazdaság jövedelmezőségének kérdését és megoldani törekedünk azt a problémát, miként csökkentjük a tejgazdaságban a ráfizetést.

Csak az állattenyésztést tehetjük különösebb kockázat nélkül a gazdaságnak termelésével egyenlő rangú főtevének. Szarvasmarha-, ló-, sertés- és juhtenyésztés hozama javíthatja csak meg a rossz terméseredményeket.

A trágyázás szempontjából is szükségünk van beverő marhára. Minél nagyobb az állomány, annál jobb lesz a talaj és a termés. Ebből a szempontból ugyanazt az előnyt nyújtja, akár ridegmarhát tartunk, akár tehenészetet, a trágya ugyanaz marad.

Zöldtakarmány termelése a vetélszorgó szempontjából nélkülözhetetlen. Kérdés, hogy akkor értékesíthetjük-e azt jobban, ha csupán súlygyarapodást akarunk elérni, vagy ha annak felhasználását tenyésztési céllal költjük egybe.

Mindkét esetben a fenntartótakarmányon kívül, melynek 400—500 kg. átlagos elősúlyt véve alapul, körülbelül 0.34 fehérjét és 3.35 keményítőt kell tartalmaznia, amit pl. 5 kg. tengeriszárban, 3 kg. moharszénában, 2 kg. tavaszi szalmában, 3 kg. polyvában és 1 kg. korpában találunk, még egy többletet kell etetnünk, 1 kg. darát, vagy korpát, amelynek ellenértékét tenyésztés esetén megkapjuk a növendékjóságban és a borju kielégítése után fennmaradó tejmenyiségben. A borju egyenértéke a ridegmarhánál mutatkozó tiszta súlygyarapodásnak, a tej pedig a súlygyarapodáson mutatózó mellékhozam. Ez a mellékhozam az általam vezetett uradalomban szerzett tapasztalatok szerint 15 kg. takarmányra további adagolása mellett napi átlagos 4½ literre becsülhető.

Ha azonban a nehezebb értékesítésre való tekintettel a tejet helyben vajnak és sajtnak feldolgozzuk, akkor igen kiváló tápanyagot nyertünk a sertésenyésztés részére a sávóban és iróban. Tapasztalatok szerint 100 liter iró és sávó felhasználásával a választott malacoknál 25 kg. árpat lehet megtakarítani, úgy, hogy a tejnél literenként körülbelül 5 K az a mellékhaszon, amit ennek a hulladéknak az értékesítésével el tudok érni.

Ha már most csak 8.50 K-át tudok literenként vajnyerés útján elérni, akkor a bevétel literenként 13.50 K lesz. 4½ literért kapok tehát 60 K-át, amivel szemben áll 32 K termelési költség, úgy, hogy tiszta haszon naponként és hetenként 28 K, tehát 9 hónapi fejési időt alapul véve, mintegy 7000 K. Természetesen a telettelés végével a zöldtakarmány a napi átlagot fokozni fogja.

Tenyésztésről lévén szó, az állomány túlnyomó részben elsősorban tehenekből áll, melyeknél a mustrálás a legszűkebb körre van szorítva. Körülbelül 5% mustrálásról lehet szó és tekintve, hogy előhasu úszók állandóan

10—15 K-val olcsóbbak kg.-ként, mint a fejőtehenek, a beszerzési és eladási ár közötti különbséget darabonként nem igen tesz ki többet, mint 400—500 K-át. Egy 100 daraból álló állománynál tehát 20.000—25.000 K veszteség.

Ezt a rendszert nem tenyésztéssel egybekötött tehenésztésnek, hanem tehenésztett egybekötött tenyésztésnek nevezném, mert a főszó a tenyésztésen, és pedig nemcsak a szarvasmarha-, hanem a sertésenyésztésen is nyugszik. A növendékjóságot is tenyészítjük, a malacoknak kitűnő tápanyagot uujtunk, emellett a tejzem is nyújt valamelyes nyereséget. A vajgyártáshoz más termelőkől is át lehet venni a tejet s ha abból csak a sávó és író marad meg tiszta haszonként, akkor is elegendő előnyt biztosít. Ily módon egytálla a juhtejet is turónak, vagy sajnánk feldolgozva értékesíthetjük.

HIREK.

— **A pápai kerület képviselőjelöltje.** Mint velünk hivatalosan közlik, a pápai választókerületbe a kormány dr. Antal Gézát jelölté egységes párti programmal. Dr. Antal körülbelül két hét múlva fog megérkezni Pápára Hollandiából, hol eddig mint a kormány kiküldöttje s a rotterdami egyetem tanára végzett a magyarság érdekében áldásos és meg nem hálálható munkásságot. Boldog büszkeséggel töltheti el a pápai választókerület polgárságát, ha dr. Antal Gézát küldheti mint követét a parlamentbe, kire ma az egész nemzet csak hálával tekint.

— **Felelős szerkesztőnk gyászja.** Mély gyász érte Zsilavy Sándort, lapunk felelős szerkesztőjét. Testvérbátyja: Zsilavy Antal verpeléti kánjortanító, f. hó 5-én hosszas szenvedés után elhunyt. Felelős szerkesztőnk gyászában őszinte részvételt osztozunk.

— **Kapi püspök előadásai.** Kapi Béla evangélikus püspök sorozatos világnézeti előadásait közbefejt akadály miatt nem szombaton, hanem vasárnap (e hó 9-én) kezdi meg, s folytatja hétfőn és kedden. Az előadások az ev. templomban lesznek, s mindenkor esti 6 órakor kezdődnek. Az első estén Hütter Annus, a második estén Harsányi József, a harmadik estén Gutt Margit fog előadást megelőzőleg organakisérettel szólót énekelni.

— **Aranyrudak kölcsönzésével akarják megjavítani koronánkat.** Párisból jelentik: Politikai és gazdasági körökben élénken tárgyalják azt a tervet, amellyel a genovai konferencián a gyenge valutájú országoknak ingatlanaira és egyéb vagyonukra aranyrudakat adnak kölcsön, amelyek azután a kibocsátandó bankjegyek fedezetül szolgálnak. Elsősorban Magyarország, Németország és Ausztria pénzügyeinek rendezését vették tervbe.

— **Halálozás.** Ismét fájó kötelességet kell teljesítenünk, midőn hirt adunk arról az érzékeny vesztéséről, mely a pápai nyomdászok szervezetét Dömötör János halálával érte. A boldogult lapunkhoz is közeli, hiszen hosszú időn át dolgozott a főiskolai könyvnyomdában, hol lapunk megjelenik. A korán elhunyt fiatal munkás — ki mindössze 28 évet élt — hosszabb idő óta szenvedett a nyomdász mesterség átkos betegségében: a tüdővészben, mely végül is a halálban vett diadalt törékeny testén. Őszintén fájjaljuk korai elmúlását, mert benne a derék, törekvő és becsületes munkást ismertük meg és tanultuk meg tisztelni és szeretni. Özvegy édes anyja, fiatal hitvese — mivel alig pár hónapig élt együtt —, testvérei, szerető barátai, tisztelői és ismerősei gyászából mi is részt kérünk magunknak akkor, midőn szívünkbe zárva őrizzük kedves, előzőeken lényének emlékét. Legyen neki boldog nyugovása ott a túlvilágon, szerettei pedig vigasztalódjanak Isten bölcs végzésében, ki megostorozza azokat, akiket szeret.

— **Jönnek a szinészek.** Mint velünk közlik, a győri szintársulat f. hó 12-én megkezdí Pápan 8 hétre terjedő tavaszi szezonját.

— **Gyümölcsfák ültetése az utak mellett.** Ha az ember az ország egyik-másik részén jár, örömmel állapíthatja meg, hogy mennyire tudják értékesíteni egyes törvényhatóságok a közelel mellett elterülő területeket. A Budapest—esztergomi út mentén igen szép fajcsereznnyefák vannak. Csongrádmegyében szilvafákat, Zemplénben pl. almáfákat találunk. Ez nemcsak azért nagyjelentőségű, mert az ottani járó-kelő közönséget a gyümölcsstermelés szeretetére és a fajgyümölcsfák meghonosítására buzdítja, hanem főleg azért is, mert ebből jövedelem is biztosítható az úttulajdonosok részére. Nem egy helyen fordult elő, hogy olcsó áron jutottak köztisztviselők a legfinomabb fajgyümölcsfákhoz az utak melletti gyümölcsfakról és így a közlelmezés szempontjából is meg van a maga jelentősége. Csekély munkát, kevés fáradságot, kevés költséget kíván a munka, amely föltétlen meghozza a befektetésnek erkölcsi és anyagi kamatját. Miért nem lehetne ezt az egész országban meghonosítani?

— **Kétszázézer új amerikai polgár.** Az Egyesült-Államok bevándorlási biztosa, Richard K. Cambell most tette közzé statisztikáját az új amerikai állampolgárokról. Eszerint mintegy ötszázézer ember kérte az elmúlt esztendőben amerikai honpolgárrá való elismertetését, ebből azonban mindössze kétszázézeret ismertek el. A polgárosodás tehát Amerikában sem megy ma már olyan könnyen, mint azelőtt. Az elismert polgárok közül mintegy tízennyolcezen katonai szolgálatot teljesítettek.

— **Rendelet a cserebogár irtásáról.** A mező- és kertgazdaságnak kiszámíthatatlan károkat okoznak a cserebogarak, melyek nemcsak a gyümölcsfák termését és növekedését fenyegetik, hanem azok lárvái, a pajzok, mindenemű gazdasági növényt megtámadnak és elpusztíthatnak. Ezért a földművelésügyi miniszter a mezőrendőri törvény alapján a folyó évre is részletes utasítást bocsátott ki valamennyi törvényhatósághoz, amely szerint a birtokosokat a cserebogarak és pajzok irtására kötelezi.

— **Ahol egymást eszik az emberek.** Varsóból írják: Az oroszországi Samarában megjelenő „Kommuna” című orosz lap szerint a samarai kormányzásban az ember-nüevés már teljesen megszokott dologgá vált, s így beszélnek róla, mint egészen természetes jelenségről. Erre a rettenetes cselekedetre a lap szerint azért került a sor, mert az összes háziállatokat, még a kutyákat és macskákat is mind felették.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődő, Zalátútos. A legitímisták kiáltványát elkobozta a kir. ügyészség, így tehát ha elveinkkel nem ellenkezne, akkor sem közölhetnők, de nem is Önöknek való az ilyen lélekméltetőző konkolyhintés. — Sz. D., Csót. Érdeklődéssel várjuk, mi hír a „fajmalacok” körül, szaporodnak-e? Szives üdvözet. — Rökkant, Vassurány. Teljesen igaz van, osztjuk mindenben nevezet, azok az urak ahelyett, hogy a föld népevel gondolanak s ennek sorsának javításával a haza javának útjait igyekezzenek egyengetni, újabb kortesfogságon, újabb politikai csinyeken török a fejüket s ennek, ha reszen nem leszünk, mi fogjuk megadni az árat. — Kovács G., Zalaszentgrót. Eljövünk Önökhöz is, csak még egy kis türelem. — Horváth Ferenc, Osló Meleg ragaszkodásuk jól eső tudat nekünk, melyért levelben mondunk köszönetet. — Bertalanó K., Somogyjád. Ne törődjenek vele. Ebugatás nem hallatszik menyországba. Az ilyen újsgát nem eloviasni, de más közszükségleti célra szokták felhasználni. — Nick Boldizsár, Wagners Alley, Sharpburg Pa. Amerika. Múlt hó 14-iki levelét velünk. Köszönjük szives figyelmet, érdeklődését. Az új előfizetőket várjuk addig is, míg részletes leveletünk odaér, kérjük, folytassa lapunk érdekében telkes munkáját. Meleg hazafias üdvözet.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilav Sándor.

Pápa, 1922. Főiskolai könyvnyomda.

Tőzsde.

Berlin: 162.	Hollandia: 194.30.
Newyork: 5.15.	London: 22.58.
Páris: 46.87.	Milano: 26.85.
Prága: 9.60.	Budapest: 0.58.
Zágráb: 1.55.	Varsó: 0.13.
Osztárak helyezett: 0.07.	

Terménytőzsde.

Az aruipacion szilárd irányzattal indult meg az üzlet. Különösen a kenyérmagvak iránt mutatkozott jobb érdeklődés, úgy hogy a buza 3000 koronávat indult. Az árpa iránt is erősen érdeklődött a spekuláció, úgy, hogy arloiyama az első felidőben 22.25—22.50 között mozgott. A tengerit 26.50—60, a rozstól 21.00—120, a korpát pedig 16—16.20 között keresték.

Egy erős hatos gőzlokomobil teljes felszereléssel eladó május 1-ig.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Fülöp Ferenc tulajdonos, Pápadereske.
(Veszprém megye.)

Kovácssegéd, ki a mezőgazdasági munkákban önállóan dolgozik s a benzinmotoros cséplőgéphez ért, **állandó munkát és cséplési időnyre azonnal alkalmazást nyer.** Fizetés megegyezés szerint.

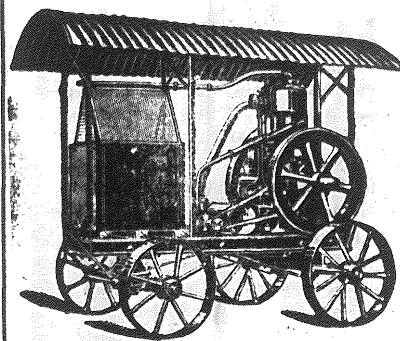
Illés István,
Nemesgulács. (Zala m.)

Egy munkás,

aki negy vagy öt hajlék lepadlásosására, esetleg stukatórhuzásra vállalkozik, azonnali alkalmazást nyerhet nálam.

Sikos Lajos

Vid. — U. p. Nagyalásony.

Hornyolt cementeserép

kapható

KUNT TESTVÉREK

építőmestereknél PÁPA, Kertsor-utca 27.

ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ INTÉZET Rt.

amely kizárólag keresztény és nemzeti alapítás, eltagad olesó díjtételekkel és kedvező feltételekkel **tűzbiztosításokat, jégbiztosításokat, betöréses-lopás biztosításokat, élet- és népbiztosításokat.**

Más társaságnál érvényben levő biztosításokat teljes felelősség mellett vesz át

Igazgatóság:

Budapest, IV., Fővám-tér 2., félelem.

Főkirendeltetési székhelyek: Budapest, Győr, Debrecen. Kirendeltetők: Szombathely, Kaposvár, Székesfehérvár, Szeged, Esztergom, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Éger, Csepel, Kecskemét és Pápa.

500.000 darab

elsőrendű szokványminőségű garantált fajliszta

„NOVA” gyöngyfehér sima szőlővessző

százankénti csomagolással

egyszázötven korona.

Hederics István

gazdalkodó. — Totszerdahely. (Zala megye.)

Jókai Mór utca 15. szám alatti emeletes ház

szabadkézből eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Hofherr-Schranz Clayton-Schutleworth

kerületi vézerképviselote.

Raktárról szállítok:

Gőzgepet	Szivogazmotort	Gépsziját
Daratót	Benzinmotort	Gépolaját
Mérleget	Villanymotort	Ponyvát
Benzint	Hengerszeket	Gyantát.
	Kliingeritet	

HÜTTER VILMOS

Telefon 121. sz. PÁPA Fő-tér 17. sz.

„Lister” angol motorok

magyarországi képviselote.

WESZELY GYULA

MECHANIKAI, VILLAMOSSÁGI ÉS GÉPJAVÍTÓ MŰHELYE.

PÁPA, KORVIN-UTCA 3. SZÁM.

Felelősséggel javítok, benzin, szivógáz, nyersolaj motorokat, autókat, gőzlokomobilokat, cséplőket, motoros és gőz-szántógépeket.

Elvállalok henger furásokat, vas- és fém-esztergályozást, mintá vagy rajz szerint készítek dugattyukat, dugattyugyűrűket, géprészeket stb.

Átalakítok bármely gyártmányú benzin-motort szivógázra.

Szakszerűen végzek malmok, puszták stb. villamos világítási és erőátviteli telepek berendezését és ezek javítását.

Állandóan raktáron tartok mindenemű műszaki és villamossági cikkeket és géprészeket.

Veszek használt motor- és gőz-cséplő készleteket, elvállalok bizományárukat és beraktározást.